

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOCENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT,	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka 2 " — "	páp. komorník.	sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
Na štvrt' roka... .. 1 " — "	Majiteľ a vydavateľ :	ohlásy a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stlpcového
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	JÁN MOLNÁR.	nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Daňová reforma.

Kto čítal kedy program kresťanskej ľudovej strany, kto účasť bral na jej shromaždeniach, ktoré na stá a stá miestach vydržovala k poučeniu pospolitého ľudu po všetkých stranách krajiny, konečne kto pozorne sleduje účinkovanie kresťanskej ľudovej strany v krajinskom sneme: ten vie, že táto politická a jediná kresťanská strana neustále, odhodlane s napnutím všetkých svojich síl bojovala za reform dane.

Čo nebolo možno dosiahnuť v krušnej minulosti pod liberálmi, to sa má stať prítomne, keď vo vláde má rozhodné slovo aj kresťanská ľudová strana. Neustálym snahám kresťanskej ľudovej strany v prvom rade treba to ďakovať, že ministerpredseda dr. Alexander Wekerle ako finančný minister zadal snemu zákonnú predlohu o daňovej reforme. Kresťanská ľudová strana za povinnosť si považuje podporovať túto zákonnú predlohu, bo ona má za cieľ spravodlivejšie podeliť dane medzi občanmi, ako to posiaľ bolo, čo zvlášte k poľahčeniu ťažkého osudu malých ľudí poslúži. Zvláštne výhody tejto reformy pre pospolitý ľud sú nasledujúce:

Minimum existencie.

Tieto latinské slová znamenajú asi toľko, ako: najmenej k vyživeniu. Vo všetkých kultúrnych štátoch už od dávnych časov ustálená je istá čiastka dôchodku, ktorá ako nevyhnutelne potrebná k vyživeniu, oslobodená je od dane. V Uhorsku posiaľ na to nebrali ohľadu. Vyberali daň, kde ju našli. Keď chudobný človek po dobrotky neplatil, nuž ho exekvovali. Či ten

sedliak, čo mu dnes všetko odpredali, zajtra aj s jeho deťmi má čo do úst položiť, o to sa nikto nestaral. Notári vypisovali dane takrečeno ako chceli. Chudobný človek darmo protestoval, apelloval a lamentoval. Pán notár mu ešte nagrobianil a napokon ho ešte i vyhodil z kancelárie obecného domu. Veru to tak išlo po našich dedinách za prastarých časov a pozdej pod liberálmi. Minimum existencie, ustálenie najmenej čiastky dôchodku k výžive potrebnej a od dane celkom slobodnej od krajinského snemu najsamprv žiadala kresťanská ľudová strana. Žiadosti tejto politickej strany a právne požiadavky pospolitého ľudu pod liberálmi nikto neslyšal. Teraz konečne ministerpredseda, ako finančný minister predostrel snemu zákonnú predlohu o daňovej reforme. V tejto predlohe ustálená je ako najmenšia čiastka k výžive potrebná a pozostáva z 800 korún. Kto teda má len osemsto korún dôchodku, od tohoto nemusí žiadnu daň platiť. Ďalšie poľahčenie položenia občanov je aj to, že má byť zotrená I. a II. triedy dôchodková daň. Toto sú zaiste výhody, o ktoré v prvom rade najväčšie zásluhy má kresťanská ľudová strana. Druhá výhoda daňovej reformy je:

Zníženie pozemkovej dane.

Pozemková daň z 25 $\frac{1}{2}$ % znížená bude na 20 percentov, Či zníženie pozemkovej dane neohlasovala jednoducho kresťanská ľudová strana? Dľa zákonnej predlohy o daňovej reforme pozemková daň bude znížená a toto je tiež zásluha kresťanskej ľudovej strany. Vodcovia tejto strany vždy mali pred očami, že hospodárstvom

zaoberajúci sa ľud je najväznejšia trieda krajinského obyvateľstva a že je to veľmi zlá politika, keď sa na túto triedu nesnesiteľné farchy uvalujú. Naši gazdovia sú itak vystavení rozličným nehodám. Oziminy vymrznú, ako teraz po mnohých miestach, jariny kto vie aké budú, z čoho má potom ten úbohý gazda tú vysokú daň platiť, ktorej naň pri zelenom stole bez práva navádzajú. Dľa nového zákona bude teda pozemková daň znížená, nech si to dobre zapamätajú naši hospodári, že je to výhoda, ktorú jím vypracovala kresťanská ľudová strana. Ďalšia výhoda daňovej reformy pre odanené obecnstvo hospodárske je

Zníženie všeobecnej dôchodkovej dane.

Všeobecná dôchodková daň ustálená bude progressívne v 5%, posiaľ obnašala 10%. Štát ale pritom zabezpečí si väčšiu moc vplývať na daň platiacich, aby svoje dôchodky spravodlivo udalí. Dôchodková daň určená bude každoročne, nie jako doteraz na tri roky. Ten, ktorého dôchodok behom roka klesol, nebude väčšiu daň platiť, lež povýšia daň tomu, koho dôchodok vzrástol. Opravený bude aj kataster v tom ohlade, že plochy, ktoré posiaľ zapísané boli v katastre čo neúrodne, lež behom časov vysadené boli na pr. viničom. prítomne teda dôchodok donášajú, odanené budú v smysle daňovej reformy. Týmto spôsobom bude docielené, že daň platiaci v pomere jeho dôchodku bude znášať daňové farchy a prekazené bude neprimerané a nespravodlivé rozdelenie dane.

Toto sú v krátkosti pospolitého ľudu týkajúce sa výhody daňovej reformy. Daň a následkom toho aj prírážky majú byť znížené. Keď je tomu tak, prečo má táto reforma už teraz toľko nepriateľov? Pozrime si ich bližšie. Sú to berziáni, veľký kapitalisti, bohatí bankári, o ktorých každý vie, že gšeftujú s millionami, na svoje živobytie trovia hrozné summy, pri tom ale oznámia taký malý dôchodok, ktorý sa ani s jejích obchodom, ani s prepychom jejích živobytia nijako porovnať nedá. Tito páni budú dľa nového zákona prinútení také dôchodky udávať, aké skutočne majú a musia aj tomu sodpovednú daň platiť.

Spravodlivosť bola vždy základnou zásadou zresťanskej ľudovej strany. Tejto zásade sodpo-

vedne žiadala prevedenie daňovej reformy. Pracovala na tom v záujme pospolitého ľudu. Kresťanský ľud ale nech je tiež spravodlivý oproti tejto politickej stránke a nech vytrvale nasleduje kresťanskú ľudovú stranu.

Pokroky Katolíckej Jednoty.

Správa strediska Jednoty Katolíckeho Ľudu vydržovala 19. januára shromaždenie, v ktorom obnovený bol sbor úradníctva. V tomto shromaždení ukázalo sa na novo, že Katolícka Jednota už i v krátkom čase tohoto roku, po všetkých stranách krajiny robí neočakávane veľké pokroky. Katolícka Jednota stala sa všeobecnou akciou katolíckeho obyvateľstva celej krajiny. Porovnajúc dosiahle úspechy minulého roku s účinkovaním Katolíckej Jednoty cez pätnásť dní bežiaceho mesiaca, s istotou a radostne možno konštatovať, že kým zo starých členov miestami sotva 2—3 percenty vypadly, nových členov pribudlo vôbec o 15—20, ba po mnohých vidiekoch o 200—300 percentov. Organizácie Jednoty neuspokojujú sa ale tým, že počet jejích členov riadne rozmnožujú, lež neustále aj na tom pracujú, aby cieľu primerane, vrstvy ľudu súčasťňovali sa za každej príležitosti vo verejnom živote. Takýmto spôsobom pošfastilo sa previesť, že *členovia Jednoty v najnovšom čase pri obecných a stoličných výborových voľbách asi v sto obciach zvíťazili*. V budúcnosti môžeme v tomto ohlade ešte na skvelejšie víťazstvo rátať.

Rozširovaním sošitov a letákov Katolíckej Jednoty v obrovskom počte, zarovnak aj nescíselnými shromaždeniami katolíckej seba povedomie a presvedčenie vždy viac upevňuje sa v kruhoch ľudu a naši členovia nahliadajú, že občianske práva a povinnosti svoje plniť majú v tom duchu, ktorý najlepšie sodpoveda naukám cirkvi a záujmom ľudu. Žiaden nepredpojatý človek nemôže aj zapierať, že Katolícka Jednota v pretvorení verejnej mienky k lepšiemu, rozširovaním katolíckej tlače a cieľuprimeraným vzdelávaním ľudu vo všetkých otázkach verejného života neočakávaných úspechov dosiahla. Veľký pokrok a neočakávané úspechy Jednoty možno bolo dosiahnuť len vytrvalou prácou jej strediska. Ak veľkú prácu vyžadovala už posiaľ správa strediska Jednoty, to nahliadne každý,

kto pováži, že táto katolícka organizácia už posial vyše poldruha statisíc členov spočíta. Neustále srastanie počtu členov ale uvaluje na správu stredišťa vždy väčšie práce a ťažšie úlohy.

Týmto obrovským úlohám správa stredišťa aj posial sodpovedala chvalitebným spôsobom, toho dôkazom sú pokrok a úspechy, akými sa Jednota bez samochvály v každom ohľade honosíť môže. Doterajší hlavný správca Karol *Szentiványi*, celý svoj čas i svoje zdravie obetoval záujmom Jednoty. Zasluby jeho o zavedenie a rozširovanie Jednoty a o obnovenie katolíckeho ducha vo verejnom živote sú nekončné. Prítomne ale následkom prevelkého zamestnania jeho v inom obore katolíckej organizácie, zložil svoj úrad.

Správa stredišťa z tejto príčiny na 19. januára svolala zasadnutie, v ktorom vzdanie sa úradu doterajšieho hlavného správcu s výrazom uznania a povďačností prijaté bolo. Odstupujúci hlavný správca, krom toho že jeho veľké zásluby zvečnené sú v zápisnici, vyvolený bol jednohlasne za člena rady, aby jeho účinkovanie Jednote i napozatým zabezpečené bolo. Po tom v zmysle štatútov prevedená bola voľba členov do jednotlivých výborov. O tomto prvom zasadnutí, ktoré vydržovala rada stredišťa v tomto roku, podávame na-ledujúcu zprávu:

Štefan *Rakovszky*, skutočný vnútorný tajný radca ako predseda Jednoty za prítomnosti početných členov zahájil zasadnutie a ustálil, že je zasadnutie štatútom sodpovedne svolané a že členovia prítomní sú v počte ku vyneseniu uzavretia žiadúcom. Predsedajúci prečítal potom list, v ktorom doterajší hlavný správca Karol *Szentiványi*, pre veľké zamestnanie v iných záležitostiach katolíckych z úradu zadakoval. Zasadnutie prijalo zadakovanie a odstupujúceho hlavnému správcovi vystovilo uznanie a povďačnosť v zápisnici a vyvolilo ho spolu za člena do rady správy. Za hlavného správcu vyvolený bol jednohlasne dr. Alexander *Ernszt*.

Pri prevedenej voľbe do rady správy a do výborov vyvolení boli:

Do rady za riadnych členov: Edmund *Beniczky* krajinský vyslanec, Štefan *Friedreich* profesor, Alexander *Giesswein* krajinský vyslanec, dr. Karol *Hencz* krajinský vyslanec, dr. Béla *Landauer*, Ján *Molnár* krajinský vyslanec, Ákos

Mihályfi profesor university, Franc *Robitsek*, Karol *Szentiványi*, Georg *Szmrecsányi* krajinský vzslanec, Béla *Túri* redaktor, dr. Ján *Zlinszky* pravotár.

Do agitacionálneho výboru vyvolení sú: Anton *Butykay* predstavený kláštora, Franc *Bonitz* redaktor, P. *Jakub Bus* jezuita predstavený domu P. Ernest *Búta* jezuita, dr. Julius *Baranszky* representant hlavného mesta, dr. Alexander *Ernszt* krajinský vyslanec, Eduard *Früchtl*, Mikuláš *Grieger* farár, Karol *Huszár*, Štefan *Haller*, Ján *Húber*, P. *Károly*, kňaz *Dominikan*, dr. Georg *Steuer* tajomník min., Julius *Vermes*, Franc *Niedermann* pravotár, Imrich *Marczinka* kaplán.

Do výboru tlače sú vyvolení: Edmund *Beniczky* krajinský vyslanec, Štefan *Friedreich Görcsönyi*, Josef *Gerely*, Karol *Huszár*, Štefan *Haller*, Béla *Landauer*, dr. Ákos *Mihályfi*, Karol *Szentiványi*, Andor *Szalánczy*, Béla *Turi*, P. *Krizsó Pelikán*, Josef *Pintér*.

Do výboru právnych záležitostí sú vyvolení: Dr. Julius *Baranszky*, dr. Michal *Dömötör*, dr. Karol *Hencz*, dr. Géza *Lakatos*, dr. Béla *Landauer*, dr. Julius *Moldoványi*, Georg *Szmrecsányi* dr. Mikuláš *Zboray*, dr. Ján *Zlinszky*, dr. Franc *Niedermann*, Mikuláš *Kutka*. Štefan *Haller* hlavný tajomník líčil ku koncu v krátkej zpráve v každom ohľade úspešné účinkovanie katolíckej Jednoty i behom krátkeho času tohoto roku Neočakávané pokroky robí Katolícka Jednota a to je zárukou jej budúcnosti.

Shromaždenia Jednoty katolíckeho ľudu.

Pre obrovský počet v akom horliví katolíci vydržávajú shromaždenia, možno o nich len veľmi krátke zprávy podávať. — Pohľadom na všestranné oduševnenie katolíkov za Jednotu, musí i najväčší jej nepriateľ presvedčiť sa o tom, že je to taká organizácia, akej podobnej v krajine posiaľ ešte nebolo. Katolíci Uhorska žijú a daj im Boh milosti, aby čo skorej všetci spojili sa v jednom tábore *Jednoty Katolíckeho Ľudu*.

V poslednom týždni vydržívané boly shromaždenia na nasledujúcich miestach:

Szombathely, **Párkány** (stolica *Esztergom*), **Buda-kalász** (stolica *Pest*), **Malomháza** (stolica *Sopron*),

Somogyszil, Lécs (stolica Sopron), Sopronkertes, Felled (stolica Gömör), Zombor, Herczegfalva, Nagyvenyin, Göbolyjárás, Felső- a Alsótesnyő, Gúta, Etyek, Petónáza, Felsőláp, Bonyhád (stolica Tolna), Tolna-Ozora, Kerény, Vörösmart, Somogygyékényes, Zalamihályfa (stolica Zala), Nemezsza, Hegykő, Felsőpaty, Chlebnic, Vértesacs, Budapest Alžbetyné námestie, Süttör, Kisszóllós, Horvátnádajla Ardanócz, Karatnaodál, Nagykálna, Lipót, Isztinér, Ludaspuszt, Sormás, Kismórichida, Vaspör, Csongrád, Jakfa, Szatmár, Valla, Becsehely, Egyeduta, Pula, Hetes, Kékellő, Zólyommiklós.

Priatelja malých priemysel- níkov.

Písal: dr. Alexander Ernszt, krajinský vyslanec.

Mnohí, ktorí zaoberáme sa so záležitosťami robotníctva, so žiaľom hľadáme na smutný osud malých priemyselníkov. Krušné postavenie jejich dostatočne odhalili už jejich úprimní a zdanliví priatelja. Dľa našej mienky, príčinou krušného stavu malých priemyselníkov neni na tolko jejich hmotná bieda, ako nedostatok korporatívného ducha, ktorý bohužiaľ po všetkých stranách badať v týchto kruhoch. — Jedine preto ozvali sa zaiste viacerí, ako som túto vec na poslednom kresťansko-sociálnom kongresse podotknul.

Malý priemyselník najviacej je utisnutý na podporu sebe rovných, totiž korporácie, zvlášte medzi terajšími okolnosťami sociálnymi, nado všetko pri dnes panujúcom spôsobe dorábania plodín, dvojnásobne odkázaný je na korporáciu.

Malý priemyselník prinútený bol za jedon čas obejsť sa bez korporácie. Mnohí z malých priemyselníkov skutočne aj takto živorili. Pozdej začali sa pomály prihlasovať ku priemyselným korporáciám zákonom utvoreným, ačkofvek im tie už od počiatku, ako suché a vyziable ustanovizne veľmi málo práv poistovaly.

V starých korporáciách priemyselných, totižto v cechách, panovalo právo, v nových z toho skoro ani mena neostalo. V starých korporáciách previeval duch, duch seberovných a jedného presvedčenia, v terajších o vzájomnom duchu neni ani chýru, lebo je to veľmi miešaná spoločnosť, v ktorej len spoločná bieda spája ľudí, o vzájomnom presvedčení ale, zvlášte o oduševnení za vyššie ideálne ciele ani reči byť nemôže. Ako by aj mohlo byť, keď tam človek

najvnútornejšie a najdrahšie jeho duševné poklady musí utlačiť, aby presvedčenie a duševný svet súseda neurazil. Iné pomery jestvovaly v starých korporáciách priemyselných, preto tam aj iný duch panoval.

Majú malí priemyselníci aj iných takrečených «nových priateľov» a to sú veľkí priemyselníci. Posiaľ sa vôbec hovorilo, že veľký priemysel už od prírody nepriateľom je malého priemyslu. Povedalo sa, že veľká ryba zbltne malú rybu, že veľký priemysel zožere malý priemysel, že proti tomuto neni pomoci, lebo veľký priemysel v jeho slobodách, v jeho konkurencii, skladoch a vigéoch zastaviť nemožno. Najnovšie ale o tom slyší svet, že veľkí a malí priemyselníci tak sa zamilovali, že sa konečne aj sdružili a to všetko pre tých zlostných socialistov. My s podivením hľadáme na toto priateľstvo. — Pravda je síce, že prácu dávajúci, teda veľkí a malí zamestnávateľia majú mnohokrát spoločné záujmy. Predsa ale to tuhé priateľstvo medzi veľkými a malými priemyselníkami, zdá sa nám byť veľmi čudné. Veď kurča vždy musí vedieť, že si za kmotru nesmie lišku volať. Malí priemyselníci by si tiež nad tým mali hlavy lámať, či ich veľkí priemyselníci za jedného dňa neopustia a to v takom čase, keď na to najmenej myslia a keď sú najmenej prichystaní k tomu. Ako sa rozpamätáme, v minulosti byly pády a to nie jedon, že veľkí priemyselníci vykoristia štráky na úkor malých priemyselníkov.

Veď ale ešte aj socialdemokrati sú priatelja malých priemyselníkov. Pravda, nie zamestnávateľov, lež robotníkov, ako oni povedajú. Socialdemokrati, ktorí celý malý priemysel prajú na smetisko! Predsa však musí byť volačo vo veci, lebo tak mnohí pomocníci malého priemyslu v veria socialdemokratom. Či je teda ozaj volačo v tej veci? Nič. — Chudiaci pomocníci malého priemyslu v zaslepenosti za zdanlivý osok okamženia, vrhajú sa v obeť takému smeru, ktorý už od pôrodu pracuje na zničení malého priemyslu. Sami rúbajú haluz pod sebou. Tarifnými bojmi do stavu nemožnosti uvalujú malého priemyselníka. To je prvá stanica. Na druhej stanici už sami budú hladovať spolu aj s tými, čo sa ich pridržajú.

Jasne to vidíme všetko, preto sme aj na kongresse kresťanských socialistov povedali, že

sa malí priemyselníci majú sdružiť a postarať sa o takú korporáciu, v ktorej by pravý duch panoval medzi sebe rovnými, ktorí žijú v stejných pomeroch a priznávajú sa ku stejným náhľadom sveta. Dobře by si mali obzreť a správne vybrať svojich priateľov. Verejně pomery z vlastného stanoviska múdre by mali skúmať, aby si vždy to vedeli vyvoliť, čo im najviacej a najlepšej osoží.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

V záležitosti zákonnej predlohy o daňovej reforme držala kresťanská ľudová strana poradu 19. januára o 7. hodine večer vo vlastnom hruhu. Porade predsedal Štefan *Rakovszky* podpredseda snemovne. Prítomní boli členovia kresťanskej ľudovej strany skoro v úplnom počte, vodca katolíkov Uhorska gróf Ferdinand *Zichy* a zo stránky vlády ministerpredseda dr. Alexander *Wekerle* a finančný štátny sekretár Alexander *Popovics*. Po zahájení porady vysvetľoval zákonnú predlohu, ako referent:

Franc *Buzáth*. Začiatkom vysvetľovania vyzdvihol s dôrazom, že kresťanská ľudová strana od samého počiatku tak v jej programme, ako pri každej príležitosti žiadala daňovú reformu. Vysvetľoval potom do podrobnosti všetky nariadenia predlohy. Uznáva, že predloha vo všeobecnosti veľa dobrého obsahuje. Najmenšia čiastka k výžive potrebná. (minimum existencie) ustálená je v predlohe na osm sto korún. Dľa jeho mienky budú týmto nariadením takí od dane oslobodení, ktorí aj posiaľ neplatili daň. O nariadení, ústavov, ku verejnému účtovaniu povinných sa týkajúcom uznáva, že je i v tom ohľade dobré, bo prekazuje, aby daktoré ústavy väčšie úroky brali od stránok, ako ich vyznávajú, žiadal by ale, aby takí, čo sa proti tomuto nariadeniu prehrešujú, ku trestnému pokračovaniu odovzdaní boli fiskusovi. Uznáva, že predloha neobsahuje v sebe zvýšenie dani, bo štát, jestli tento zákon prijatý bude, má ročite o dvadsať millionov menej príjmov. Skrže tento zákon nebudú teda na ľud väčšie tarchy uvalované. Mnohí budú zaiste značne menej a mnohí viacej dane platiť. Viacej ale budú platiť tí, ktorí sú toho spôsobilí, menej zas platiť majú

takí, ktorí vyššie odanenie ľazko znášajú. Mnohí pravda vystupujú proti tejto zákonnej predlohe, lež nemajú pravdy, bo je ona poľazne vyrubenia daní celkom spravodlivá. Preto ju aj vo všeobecnosti ku prijatiu odporúča. (Zvučné éľjen).

Georg *Szmrecsányi*. Poľazne zvýšenia daní poznamenáva, že by dobre bolo, keby v daňových knižočkách krom summy a druhu dane, označené byly aj klúč a počet jednot dane. V terajších daňových knižočkách ľazko sa vyzná zvlášte pospolitý ľud, čomu by sa dalo odpomôcť, keby jeho návrh prijatý bol.

Gróf Ferdinand *Zichy* spomenul veľké zneužívania, aké sa prevádzajú s katasterom, ktorý je veľmi chybný. Celkom dokonály kataster nedá sa síce skoro žiadať. Za potrebné drží ale, aby kde sa kataster podstatne zmenil, tam minister ku opraveniu katastra splnomocnený bol.

Julius *Jánoky Madocsányi* poľazne spravovania dane odporúča, aby vedením daňových záležitostí poverení boli v obciach odborne vycvičení ľudia a aby správa dane vynatá bola z rúk notárov, ktorým je to itak na veľkú obťažnosť.

Ján *Molnár* predniesol dopis z jeho volebného okresu, v ktorom sa zdvíha ponosa pre vysokú daň na tamojšie peňažné ústavy vyrubenú.

Ján *Csernoch* vyzdvihol, že cirkevný majetok v štátnych papieroch uložený posiaľ oslobodený bol od dane, dľa nového zákona ale má byť odaný, proti čomu sa s dôrazom vyslovuje.

Vyslovili ešte svoju mienku o zákonnej predlohe krajinskí vyslancovia Franc *Darányi*, Štefan *Tálos* a Štefan *Rakovszky*, po čom keď minister predseda dr. Alexander *Wekerle* odpovedne na reči jednotlivých vyslancov, zákonnú predlohu o daňovej reforme vysvetlil, zakončila sa porada.

Oheň v paláci spoločnosti sv. Štefana.

V takmer najpeknejšom stavaní hlavného mesta v úhladnom totiž paláci svätoshťanskej Spoločnosti v pondelok o pol dvanástej hodine vypukol oheň, ktorému na veľké šťastie padla v obeť len strecha jednej čiastky stavania.

Palác svätoshťanskej spoločnosti je v istom ohľade stredišťom všetkých katolíckych pohybov

dnešného života katolíckeho po celej krajine. Tu vychodia a tlačia sa katolícke denníky «Alkotmány», «Uj Lap», týždenne vychodiace časopisy: «Néppárt», «Krestan», «Christliches Volksblatt» a viacej iných. Zarovnak tlačí sa tu na tisíce a tisíce školských a iných kníh vo vydání Spoločnosti Svätostefanskej.

Namáhaním hasičov hlavného mesta pošťastilo sa oheň udusiť, tak že len strecha jedného krýdla stavania zhorela. Obrovská tlačiareň, drahocenné stroje, sklady, úradné miestnosti a bydlá sú oratované.

Vďaka buď za to Všemohúcemu!

Následky nehodného prijímania.

Keď kráľ Baltazár pri nemiernej hostine s výstupnými priateľmi poškvnil posvätné nádoby jeruzalemského chrámu: nevidomá ruka napísala na stenu jeho hrozný osud, že v túže noc zomre. Pri nehodnom prijímaní ale nie sväté nádoby sa poškvnia, lež Božie Telo, božstvo i človečenstvo Ježiša sa obráza. Jakýže trest zasluži tedy taký človek i na zemi i na druhom svete?

Na zemi má taký hriešnik *zatemnený rozum*; hynie v ňom svetlo viery, jako zver len to, čo telesnými očami vidí má uňho cenu. Bezbožník Francúz *Voltaire*, keď nemohol dakoho viery pozbaviť, poslal ho s povedomím smrteľnej hriešnosti ku svätému prijímaniu. Tak sa vykorenila z duše viera.

Slabne a zatmie sa vôľa následkom nehodného prijímania. Zlá vôľa Judáša po prijímaní pri poslednej večeri sa ztmela, hneď šiel Ježiša zradíť a krvoživým židom odovzdal.

Z nehodného prijímania, jako to aj u Judáša vidíme, vyviera aj *zúfalstvo*. A také zúfalstvo dosť často sa stáva. Zkusuje sa to nadovšetko u zomierajúcich.

Nado všetko ale *po smrti* v priepasti večnej cítia hroznú pomstu Božiu takí bezbožníci. — Hrozný ortiel trestu je vypovedaný na tých, ktorí nehodne prijímajú. Kristus Pán povedal podobnosť o svadbe kráľovského syna. Kráľ pozrel na hosťov a videl takého, ktorý nemal svatobného rúcha. Prísneho súdu ortiel vyriekol nad nim: aby mu poviažali ruky a nohy a vyhodili ho do tmy.

Kto že je ten opovázlivec, ktorý v haňbu uvrhol tú svadbu, hostinu? Zrejme ten, ktorý nemajúc svadobného rúcha, posväcujúcej milosti v špinavom rúchu smrteľných hriechov pristupuje ku stolu Hospodinovmu. Aj on bude vyhodnený skrze anjelov Božích do priepasti a tmy peknej.

Sv. Brigitta privoláva takým opovázlivcom: «Beda svätokrádežne prijímajúcim dušiam, lebo hlbšie budú v horúcom pekle, nežli všetci iní hriešnici».

Jožko z Čermán.

POLITICKÉ CHÝRY.

Vtáka po perí.

Vtáka poznať po perí, lež toho dobrého vtáka, čo jednostajne napáda hneď kresťanskú ľudovú stranu, hneď zas Katolícku Jednotu, poznať z toho, čo píše. — Holubičie hrkútanie píše posledne. Po prečítaní toho hrkútania musí si každý pomysleť: není to holúba, čo tak hrkúta, lež skorej krahulec, ktorý pazúrami driape česť katolíkov a najmä kňazov, svojemu povolaniu verných. Hrkúce, že sa za udajných mučedníkov nikto nezaujima. Teraz je už pozde, milý drozde! Čo sa stalo, viac sa neodstane! My však jednostajne sme napomínali aj otázočných mučedníkov aj iných, aby nehrkútali tak hrozne, lebo to zlé následky bude mať. — Miesto podakovania za dobrú radu, ušlo sa nám vždy bodne grobianstva. Či je ostatne s «Kresťanom» dakto spokojný, alebo nie, preto nech vás hlava nebolí. Kresťanská ľudová strana, Katolícka Jednota a «Kresťan» idú svojou cestou, vy ale si len dalej hrkútajte!

Návrhy zákonov o rekrutačke.

Honvédmister *Jekelfalussy* predostrel snemovní vyslancov návrh zákona o ustálení počtu rekrútov na rok 1909. a návrh zákona o präsntovaní počtu rekrútov. Počet rekrútov ostane nezmenený; spoločná armáda od Uhorska 44.076 a od Rakúska 59.024, dovedna 103.100, uhorské honvédstvo ale 12.500 rekrútov dostane. Hlavná assentírka sa bude odbývať od 1. marca do 31. mája.

Zo snemovne.

Krajinská snemovna vyslancov pokračuje v pojednávaní zákonnej predlchy daňovej reformy.

Franc *Buzáth* v mene kresťanskej ľudovej strany sa zaoberal s návrhmi o daňovej reforme. Dľa rečníka priemysel štrájky, kupectvo falošné krachy, úverkové

ústavy ale úžera a faľošné úverkové kontrakty privádzajú na vnivoč a nie daňová reforma, ako to Vázsonyi a mnohí iní tvrdili. Žiadal, aby minimálny dôchodok, ktorý neslobodno odaniť, bol povýšený.

Z CUDZOZEMSKA.

Vyrovnanie s Tureckom. Zápisnica o vyrovnaní s Tureckom obsahuje nasledujúcich deväť bodov:

1. Rakúsko-Uhorsko sa zriekne novibazarského sandžaku. 2. Rátajúc od podpísania zápisnice za tri roky z Bosny a Hercegoviny sa vysťahujúcim mohamedom nebudu stavať v cestu prekážky a ich v Bosne a Hercegovine zanechaný nehnuteľný a pohybný majetok uhorské a rakúske vrchnosti budú rešpektovať. 3. Uhorsko-Rakúsko všetkým obyvateľom Bosny a Hercegoviny zabezpečí úplnú náboženskú slobodu, meno kalifu v piatkovej modlitbe mohamedánov i napozatým spomenú a cirkevných náčelníkov bosenských a hercegovinských mohamedánov aj od teraz šajk-ül-izlam vymenuje. — 4. O dva týždne po podpísaní zápisnice Uhorsko-Rakúsko poltreť milliona tureckých funtov zaplatí Turecku, čo odškodné za árarne majetky v Bosne a Hercegovine. 5. Uhorsko-Rakúsko zaväzuje sa, že s Tureckom uzavrie obchodnú smluvu. Uhorsko-Rakúsko dotiaľ, kým táto smluva bude uzavretá prívolí, aby počnúc od 1. marca turecké clo s 11 percentov na 15 percentov bolo povýšené a dá povolenie ku uvedeniu monopolu na petrolej, cigaretový papier, zápalky, pálené a karty. 6. Uhorské a rakúske poštové úrady v Turecku zaniknú. 7. Uhorsko-Rakúsko ubezpečuje Turecko, že na blízkej balkánskej konferencii záujmy Turecka bude podporovať. 8. a 9. bod zápisnice neuvádzajú, ale dľa chýru v týchto bodoch je o tom reč, že sa Uhorsko-Rakúsko zriekne protektorátu katolíckych Albánov.

Žiadosti Srbov. Srbský vyslanec parížsky *Vesnie* pred niekoľkými dňami navštívil franc. zahranič. ministra Pichona a rozvinul, že Srbsko aj po anexii sa pridrža tej svojej požiadavky, aby dostalo teritoriálne odškodné a že sa nemôže uspokojiť dotiaľ, pokiaľ z územia Bosny a Hercegoviny nedostane úzky pás zeme. Pichon na to odvetil, že táto požiadavka není oprávnená a že Uhorsko-Rakúsko zaiste rozhnevá. Francúzsky zahraničný minister dal srbskej vláde tú radu, aby sa zriekla tejto svojej požiadavky a usilovala sa pokojnou cestou dohodnúť s Rakúsko-Uhorskom.

Z Čiernej Hory. Černohorský panovník Nikita v predvečer srbského nového roku, svojich synov, ministrov a hlavných dôstojníkov shromáždil okolo seba a povedal k nim reč, v ktorej hovoril o ťažkých časoch, ktoré svitly na srbskú rásu. Panovník všetkých prítomných vyzval, aby sa chystali na ten veľký deň, keď Čierna Hora so šablou si musí obrániť svoje práva. — Čiernej Hore a srbskej bratskej krajine nepozostáva iné, ako to, aby hrdinskosť srbských junákov znova vyprobovala.

BESEDNICA.

Zivotopis kaplána vystrkovského.

Napísal: Ján Horváth, kaplán vystrkovský.

(Pokračovanie.)

3

Viac som neišiel na Klúčiarňu. Doma som konal ľahšie práce. Na jaseň som išiel so sestrou Mariou tú nešťastlivú burgyňu kopať. Za krátky čas som sa ešte len obracal, jako tak, ale to dlho netrvalo. Išiel som na stranu a zedol som si obed už na predok o deviatej hodine, ba i sestrinu porciu. Potom som si ľahol do priekopy a zaspal. Sestra ma hľadá a mňa nikde nie. Až konečne pozre a najde ma v priekope sladko odpočívať.

— Ej, ty naničhodný! Staneš hore! — kričala na mňa. — Čo bude z teba, keď nechceš robiť? Povaloval, postávať budeš, jako Jožo Peterkov?

Potom už jakosi dal som sa do roboty. Tá robota mi ale nijako nechutila. Není ani div, lebo som bol slabý šuhajko, taký «inci-binci», alebo jako to u nás hovoria: «cintlavý».

Od tohoto času viacej som sa potom sdržoval kostole a — na veži. Musím totiž dúvernú pravdu povedať, veľmi som ľúbil zvoniť a ani pán farár tak dobre nepoznal vežu, jako ja. — Ale čo by to aj bol za chlapca, ktorý by neľúbil zvoniť, cengañ? Keď volakto umrel, ja som bol prvý, čo som sa hlásil kríž niesť. U nás není v obyčaji držať k tomuto cieľu «mendika», ale ktorého chlapca dostanú, ten nesie kríž. A čo to bolo, čo ma vábilo kríž niesť, jaknáhle volakto zomrel? Nielen nádej ručníka alebo stužky, ktoré som mal dostať, ale niečo iného ma k tomu oduševňovalo. Pán učiteľ totižto ráz povedal v škole, že koľkorázy kto na pohrabe nesie kríž, toľko schodov si robí do neba. Keď je tomu tak, myslel som si, teda do roboty sa! A preto odtedy sotva bol pohrab, že bych nebol niesol kríž. Asi 300-rázy, až len nie viac, som niesol kríž za tie školské roky a teda toľko schodov som si vystavil do neba. Dajže Bože, abych po nich volakedy skutočne mohol kráčať a to aj s vami, milí priatelia, ktorí tieto riadky čítate!

Ešte mnoho iného mohol bych opísať, ale nečiním to, abych nebol veľmi obširný v naznačení zivotopisa môjho. Odbavil som šesť elementárnych škôl a jako mi to neskôr spomínali, dobre som sa učil. — Uverím to, lebo to druhí tak sdeľujú, sám sebe bych to niako neuveril.

Viem sa na to dobre rozpamätať, bolo to jako dnes. S matkou som išiel práve z vinohradu, keď sme sa pri kostole stretli s pánom kaplánom.

— Kde ste boli? — pýtal sa nás.

— Vo vinohrade sme mali trocha roboty, velebný pane! — odpovedala matka.

— S pánom veľkomožným dekanom som sa ushovoriť, že vášho Janka dáme učiť do gymnasiálnych škôl, aby bol z neho pán.

— Velebný Pane, ja som chudobná vdova, ja nemám z čoho ho dať učiť.

— Nestarajte sa nič, však ja sa obstarám oňho. Čo Janko, pojdeš sa učiť? — pýtal sa ma dobrý pán kaplán.

— Nie, pán kapláno! — odpovedal som smelým hlasom ja.

— Nie? A prečo nie, Janko?

— Preto — odpovedal som ja, — lebo som neni vstave sa naučiť tolko knížiek, ako som videl u pána kaplána.

— Len pre toto nie? — hovoril ďalej. — Neboj sa, nemusíš sa ich všetky naráz naučiť. Pomály sa ich naučíš!

S týmto bol koniec rozhovoru. Matka moja sa srdečne podakovala pánu kaplánovi za to veľké dobrodenie, ktoré mi preukázal prisľúbil. Pán kaplán išiel ďalej. V piatok to bolo. Ľudia vyprávajú, že piatok je nešťastlivý deň. Nie; tento deň je počiatkom mojego šťastia. Práve sme kráčali pred krížom. Oba sme si kľakli pred ukrižovaným Spasiteľom; ja som sa modlil, i moja matka sa modliť a hlasite plakala. Ja som to nevedel pochopiť: prečože plače? Včul už viem. Boly to slzy vďačnosti za dobrodenie prozreteľnosti Božej...

Po svätej omši 12. augusta mi povedal dobrý pán kaplán:

— Janko! pekne sa poumývaj, učeš a do sviatočných šiat obleč, lebo o 11. hodine pojdeme pred pána biskupa.

Čelkom zadychčený zvestoval som to mojej matke. Zaraz som sa chytil do umývačky, vyhľadal som si voňavé mydlo, ba i pomádou som si namastil vlasy, ktoré tak rovno stály, jako klince. — Obul som si aj pekné «shrňáčky», harmonikované to čižmy a takto vyobliekaný som vyčakával pred kaštieľom veľkomožného pána dekana a pána kaplána. Prišli. Pojali ma za ruku a viedli hore na poschodie. Tam nás zameldoval husár u pána biskupa a už sme sa aj približovali cez jednu veľikánsku izbu k pánu biskupovi. Ja som veru oči vyvaľoval po tej krásnej izbe a myslel som si, že som volakde v raji. Ale to bola moja chyba! Na nohy som pozor nedával a na tej hladkej dlážke som sa pošmiokol a bac na zem. Tak som padol, jako židovské vrece. Ale som aj hneď vyskočil, jako zajac, lebo sa práve otváraly dvere izby pána biskupovej. Tam som stál pred staručkým biskupom. Ruku som mu bozkal a pýtal sa ma, či budem mať vôľu sa učiť?

— O áno, vaša Osvietenosť! — tak ma to naučili — chcem sa učiť, lebo chcem byť kaplánom, jako sú aj náš pán kapláno.

— Jaj, syn môj drahý! — odvetil pán biskup. — Neide to tak ľahko.

— Už aj ja som počul, vaša Osvietenosť! — odpovedal som ja, — že je to ťažká vec. Ale však ja už viem svätú omšu slúžiť; mnohorázy som to už proboval.

Na toto sa usmial pán biskup. Začali sa vyprávaf po latinský, dozaista spomínali, že som ja šibal vybiľaný, lebo kedy-tedy pozrel na mňa pán biskup a usmieval sa. Šťastlive som vysiel z kaštieľa. — Nadovšetko hlboký dôjem učinila na mňa vlúdnosť a otcovská láskavosť biskupova. Teda toto bol ten pán biskup? Ja som predtým myslel, že biskup sa ani nevypráva s takým chudákom, jako som aj ja.

Prišiel september. Žiaci rozlúčili sa s rodinným kruhom a prišla i na mňa tá hodina. Prvého septembra v čas ráno pred našim domom stál s kočom pán kaplán, môj veľiký dobrodinca. Ja s radosťou som vysadol naň, ešte som sa dosiaľ nikdy neviezol na koč až včul. Matka a sestry plakaly; ja som nevedel, prečo by som mal plakať, ba som sa radoval, že sa na koči veziem. Doviezli sme sa do Nitry. vošli sme do jedného sklepu a tam mi kúpil pán kaplán topánky, pantalonony atď. Tu som zhodil sedliacke šaty a obliekol som sa do «pánskych». Omínaly ma až na hrúzu. Začal som sa v nich strašne potiť, až mi pot na čelo vychádzal. Sňutne som pozeral na moje na bok odložené sedliacke šaty. Len jedno banujem, že som sa v nich nedal s fotografovať.

Keď som už bol oblečený, ta sa: išli sme hľadať kvartiel, na zápis a ja všade som išiel, jako sprosté teliatko. Tu v dlhej ulici stretne sa s matkou a ona ma v tých nemeckých pantalonach nepoznala. Ja som priskočil k nej a bozkal jej ruku srdečne. A ona nič nehovorila, len jej slzy hraly v očiach, od radosti a či od boľasti, neviem.

Všetko sa šťastlive prekonalo. Pán kaplán a matka sa odo mňa odobrali a na srdce mi kládli, abych sa vrúčne modlieval a usilovne učil. Čo som mal iného robiť: prisľúbil som. Odcestovali. Ja som sa dival istý čas za nimi a moje srdce prenikal taký nevýslovný cit, až som si zaplakal. Včul som cítil, čo je to byť bez matky. O! a včul stonásobne cítim, že nemám drahej matky...

Z mojho zármutku ma prebrali kamaráti a volali ma nešporovať. Išiel som. Ale mi to nechutilo. — Tá matka, ten pán kapláno, ten Močenek, tá milá domácnosť...

Ale každá rana musí byť zahojená, aj moja veselosť sa prinavrátila. Na druhý deň sme išli zkusovať mesto a okolie, však ešte sa nezačalo učenie. Ponevác som ešte nevidel v mojom živote železnicu, preto starší žiaci ma zaviedli na stanicu a ukazovali mi všetko. Potom sme sa sobrali a išli sme na Kajsu, ale po štreke. Bolo nás asi zo päť. Len skoro ale zbadal nás bakter a začal za nami utekať. Čo keď sme videli, dali sme nohám vedieť, bežali sme a o štvrt hodinu sme už boli na «párovcich». Tu nás veru mohol hľadať aj s lampášom, nebol by nás našol. Obdivoval som

tu tých mnoho židákov, jako som ich toľko v Močenku nevidel ani vo sviatočný deň. Zastavili sme sa pred jedným auslágom a obdivovali sme rozličné nástroje muzikálne. Môjmu kamarátovi sa veľmi ľúbila jedna oka-

teda už «rešpekt» mali predo mnou. Jedon sa volal Hohel a druhý Gáler. Tohoto druhého som mal ruďšej, jako Hohela, lebo on čo najhoršie zachádzal so mnou. Tak ku príkladu večer, keď som sa položil na spánok,

Olúpil orlové hniezdo.

rina, mne zase píšťaťa; začali sme sa dohadovať nad tým, ktorá je drahsia, na toľko, že nás skoro hajdúch pojal do «šupárne». Takto smutne sa skončilo to prvé predpoludnie. Začalo sa učenie. Keď som videl, že mojím pajtášim berú knižky do ruky, čo som mal robiť, aj ja som otvoril latinskú knižku a učil som sa prvú «deklináciu». Na kvartieri som bol v novej ulici. Mimo mňa boli tam ešte dvaja študenti, ktorí už do tretej klasy chodili,

oni ešte zostali hore a keď som ja už zaspal, Hohel mi pomáľal nalieval do otvorených úst vodu a ja som bol prinútený preglgaf a pár rázy mi toľko vody pustili do hrtana, že som sa skoro zaškrtil. Keď som sa ale prebudil, oni sa nad tým špásom chutne zarehotali, čo mne bolo veru až do plaču; keď som sa ale opovážil ponosovať nénike, vtedy som za to ešte pár buchiet dostal do chrbta.

Domáca pani mala troch synov a dve dcéry; deti tu bolo teda vyše práva. A keď sme začali vrieskať, bolo tam hurhaj. Mnohorázy sbehla sa celá ulica, aby videli, či sa študenti u Sadloňou zase klčkujú. — Ale tieto časté a mnohé komédie sa skončili smutnohrou, lebo na vianoce v mojom vysvedčení škodoradostne vy-cerovalo zuby päť trojek.

Prišiel som domov. Pán kaplán pozrel vysvedčenie a z jeho očí som vyčítal, že mu to není po vóli. Matka sa ma pýtala, že jako sa učím?

— Jako? — povedal som. — Nuž výborne, mama moja! Tak som sa učil, že ma tí nitrianski professori ani «buktatovať» nemohli.

Z držania som dvojku dostal, to som ani nepodotknul. Prišiel štedrý deň. Mám jedného dobrého strýca, ktorý si ľúbi kedy-tedy vinka chlipnúť. Prišiel k nám so saňami a sobral ma so sebou do vinohradu na vinko. Veľká zima bola, až tak trešfalo. Vo vinohrade byly na polici vyvesené hrozná. Ja som sa dal do nich, zakiaľ môj strýco v pivnici zľahoval víno a skoro všetko som zedol. Tu priniesol strýc víno a nalial mi do pohára, ale mne nechutilo, lebo bolo kyslé, jako ocot. Zaisťe preto, akýsi šibalský básnik, na močenské víno zostavil nasledujúci veršík:

Vinum de Moesonok:
Fogam tóle csikorog.

Ale za to sú tam aj výborné vína. Keby si si tak na príklad, milý čitateľu, u pána farára zapil z takrečeného vína: «*ducite crute*», ej, veru by si povedal, že je to opravdová tokajčina, a je to len močenčina. Dost na tom, že som nechcel piť. Ale strýc ma osmeľoval, že však ma to zohreje. Hrknul som si len tri malé poháriky, hneď som ale cítil, že mám pod čapicou.

Veselo sme sa sánkovali domov, jako sme však prišli na breh «Čutora», tam sa sane zvrťly na jedon bok a ja i bez krýdel som vyletel na druhý bok, strýc môj ale do jarku, tak že len hlavu mu bolo vidieť zo sňahu. Jakosi sa odtiaľ vyškríbal a potom väčšou pozornosťou hnal sivé koníky Brdáka a Labudu. Keď sme domov dorazili, matka sa veru nepoďakovala strýcovi za to príjemné pohostinstvo.

(Pokračovanie nasleduje.)

K našemu vyobrazení.

Známo je vôbec, že orol vždy na vysokých nedostížiteľných skaliskách kladie svoje hniezdo. Robí to z tej príčiny, aby mu ho nevybrali lakomí ľudia. — Tito však aj orla prefigľujú. Sobere sa ich viacej a vyškríbu sa na končiar strmého skaliska, z kadiaľ odvážli-vého druhu pustia po stránku ku diere, kde sa mladé nachodia. To ale musí byť v takej chvíli, keď orol není na blízku. Mladých orlov preto vyberajú, lebo starých nemožno lapit. Zverotince ale dobre platia orľičia. Te-rajšie vyobrazení predstavuje nám človeka, ktorý sa s mladým orlom šťastlive domov navrátil.

CHÝRNÍK.

Veľkodušný dar Jeho Excellencie pána biskupa spišského. Jeho excellencia osvietený pán biskup spišský dr. Alexander *Párvy* veľkodušným darom prekvapil slovenských svojich veriacich Proseckých (v Liptove), keď jim na nový organ 1000 korún darovať ráčil. — Týmto darom veľkým šesť ročné veľké túžby veriacich — Boha všemohúceho pri milom zvuku nového organa chváliť — sa konečne vyplnia. — My slovenskí veriaci prosecki, dobrému arcipastierovi a láskavému otcovi srdečne vyvolávame: «Pán Boh zaplať!» Naozaj sme nie vstave pochopil a pohoršenie svoje na dostač vyjadriť nad tým, jako je to možno, tak veľkodušnému hodnostárovi cirkevnému, jednostajne len ubližovať, jako to niektorí zlostní, zaslepení zabludilci robia? Osvieť mysle a zohrej srdcia všetkým, Pane Bože náš!

Chýry z biskupstva košického. Katolícky tovarýšský spolok dňa 17. januára držal po prvý v dvorane svojho nového stavania veľmi peknú slávnosť, na ktorej osvietený pán biskup dr. August *Fischer-Colbrie* mal prednášku o pravej kultúre, ktorá sa začína v Bohu a vedie ku Bohu. Po hlboko poučnej prednáške tejto nasledovalo predstavenie s názornými obrazmi o východnej Azii. Na slávnosti bolo asi 500 hostí prítomných. — Katolícky autonómny kruh dal veľmi podarený zábavný večierok dňa 26. januára. — V tunajších katolíckych spolkoch držali minulého týždňa poučné prednášky; asice dňa 20. januára v kruhu kresťanských socialistov dr. gróf *Hadrian Csáky* biskupský notár o viere; v autonómnom katolíckom kruhu *Tiburcius Váli* profesor a kňaz praemonštratský; dňa 22. januára ale v spolku svätého *Imricha Arnold Hoffmann* profesor bohoslovía držal prednášku o vojne, ktorú viedlo Srbsko roku 1885. proti Bulharsku. V strategii náležite zbehlý profesor aj teraz mal veľmi početné poslucháčstvo zo všetkých kruhov intelligencie, ako lanského roku pri jeho prednáškach o rusko-japonskej vojne. — Dr. *Engelbert Mázy*, hlavný direktor košického okresu odesťoval do Budapešti, z kadiaľ pojde do Szatmár-Németi na vizitáciu tamojšieho gymnázia. — Katolícky Kruh v Tokaji mal dňa 17. januára zasadnutie, v ktorom po voľbe úradníckeho sboru, uzavrel, že cez fašiangy a v pôste každú nedeľu majú sa v miestnosťach kruhu vydržiavať prednášky o sociálnych otázkach. — Na žiadosť *Tomáša Malonyay*, hlavného služného v Sztróp-kove, finančná direkcia sátoraljauhěfská zatvorila v okrese 5 krčiem.

Blýskalo sa v zime. Na hranici liptovskej a zvo-lenskej stolice minulý týždeň bola veľká sňahová fujavica a viackrát sa aj zablýskalo. Žiara blesku na jedon

okamih osvietila celú oblohu, ale hrmenie nebolo počuf. Blýskanie spozorovali aj v Ružomberku a bojzlivejší ľudia si už mysleli na katastrofu.

Kňazské jubiläum. Farár Julius Kern v Markušovciach (Márkusfalva) minulé dni slávil 25-ročné jubiläum svojho vysvätenia za kňaza. Na slávnosti bol prítomný aj minister pravosúdia Anton Günther.

Zemetrasenie na všetky strany. V Messine dňa 21. januára v noci a 22. januára ráno bolo pocítiť viac rázy ľahšie zemetrasenie. Počasie je stále mrchavé: ustavične prší a sneh padá. V posledných dňoch už všetky mrtvoly pochovali; ktoré sa ešte najdu, tie mestskí hrobári pochovávajú do osobitých hrobov. Medzi rumami ešte vždy hľadajú prípadne žijúcich ľudí. Barakky bez prestania stavajú. Zdravotný stav obyvateľstva a vojska — napriek nepriemernému počasiu — je dosť prajný.

V meste Palmi tiež pršalo a sneh padal. V blízkosti mora z jednej skalnatej pukliny vystupuje hustý dym a fosforový plyn. Súsedné stromy následkom horúčosti vyschly. Výjav nariadili preskúmať.

V meste Baja (Uhorsko) dňa 22. januára v noci sa zem otriasala. Ale zemetrasenie nebolo všeobecné, lebo ho na jednotlivých stranách mesta vôbec nepocítili, kdežto na iných miestach sa zemetrasenie o hodinu aj zopakovalo. Po polnoci o 1/22. hodine, po podzemnom hrmete pocítili od juhu na sever postupujúce zemetrasenie, ktoré sa v čiaske mesta Kiscsávoly menovanej o hodinu zase zopakovalo. Veľké otrasy zeme správdzali hrmot, podobný hučaniu víchrice. — Obyvatelia, menovite v predmestíach bývajúcí ľudia, povybehávali z domov a za hodiny zostali pod holým nebom. — Od silného otasu obrázky zo stien popadali, hodiny postály, náradie sa pohýbalo, vakovka z viac domov odpadala a v čiaske mesta Szállás steny troch prízemných domov sa popukaly a jeden komín sa srútil. Obyvateľstvo je teraz už cele spokojné.

V Brindizi dňa 21. januára večer o 9. hodine pocítili silné zemetrasenie. Obyvateľstvo celú noc strávilo pod holým nebom.

Aj v Malej Asii bolo veľmi prudké zemetrasenie. Obec Fokia vyšla celkom na zrazu a 679 domov sa srútilo.

Pozor na zbraň! Osudná nehoda stihla minulý týždeň statkára Ondreja Schnella v obci Gyalmar (stolica huňadská). Statkár v osudný deň ráno šiel na svoju taňu, aby si obzrel robotníkov. Na cestu vzal so sebou aj flintu, aby sa prípadne proti vlkom mohol obrániť. Keď prišiel na taňu, flintu si oprel o koleso koča a tak dával rozkazy svojim robotníkom. — Koč sa medzitým pohýbal a o koleso opretá flinta vypálila. Guľa vletela Schnellovi pod pazuchu a smrteľne ho ranila. Nešťastného statkára zaviezli do nemocnice v Szászvároši.

Záhľadná udalosť. V Rakovej (Trencsénrákó, stolica trenčianska) tamojšieho roľníka Jána Koprika Houbiša našli obeseneho. Zavolaný okresný lekár a žandári ustálili, že hrdlo obeseneho je porezané a že má na

hlave rany, z čoho možno uzatvárať, že sa udala vražda. Vyšetrovanie je zavedené.

Odmenení robotníci. V budove budapeštianskej obchodnej a priemyselnej komory dvorný radca a podpredseda Ondrej Thék tieto dni odovzdal diplomu ministra obchodu a po 100 korún odmeny tým pätnástim robotníkom, ktorí 27—51 rokov boli zamestnaní u toho istého zamestnávateľa. Odmenení robotníci sú nasledovní: knihväzačský pomocník Franc Weisz, knihväzačský pomocník Karol Csomotrány, strihač odevu Pavel Khim, zhotovovateľ hudobných nástrojov Anton Retter, garbiarský pomocník Ján Bányai, šlosiarsky pomocník Ján Koller, výpomocný mlynár Ludvik Nagy, šlosiarsky pomocník Jozef Sztarczevszky, šusterský pomocník Ján Belényi, robotník koželužskej dielne Franc Hamschik, stolársky pomocník Štefan Hussy, krajčírsky pomocník Leopold Deutsch, robotník fabriky na porcelánove náčinie Karol Fried, robotník pálenice Chaim Sonnnewirth a mlynár Anton Vida.

Administratívny výbor stolice zvolenskej dňa 13. tohoto mesiaca pod predsedníctvom nadžupana Mikuláša Osztröluczského, vydržoval svoje riadne mesačné shromaždenie, na ktorom sa utvorily na bežný rok rozličné podvýbory. Zatým podžupan stolice zvolenskej dr. Matej Répási podal zpravu o vážnejších administratívnych záležitostiach. Zo zprávy vysvitá, že počet vyšahovalcov zase vzrastá, lebo v mesiaci decembri lanského roku vydali v stolici zvolenskej 246 do Ameriky znejúcich cestovných passov, to jest viac, ako v ostatných jedenást mesiacoch minulého roka dohromady. — Zatým vybavené byly bežné záležitosti.

Chýry zo Šariša. Prešov. Veriaci grécko katolíckeho náboženstva mali 20. januára sviatok Zjavenia Pána, totiž svätých Troch Kráľov. Praelát a kanonik Ondrej Hodobay slúžil z tejto príležitosti hrubú sv. omšu s veľkou assistenciou a dľa obyčaje grécko katolíckej prostred mesta posvätil vodu. — V Bohu zosnulý Augustín Weber, bývalý farár zo Szácza a ako na odpočinku tunajší obyvateľ, 19 tisíc korún poručil na nábožné ciele, asice: vychovávateľskému ústavu anglických mníšiek, kogregácii Marianskej, spolku prevelebnnej sviatosti Oltárnej, katolíckemu kruhu, katolíckemu tovaryšskému spolku a. d. Celý svoj majetok teda, ktorý sdedil po svojich rodičoch a ktorý si v blahonosnom účinkovaní jeho sošporoval, obetoval Bohu. Dobré skutky jeho poznačené sú v knihe života a pamiatka jeho na zemi ostane na veky. — Katolícky Kruh Bákóczino usporiadať dňa 7. februára zábavný večierok. — Dr. Melchior Takács, praelát praemonštratský v katolíckom kruhu drží najbližšie prednášku, ktorej s radosťou hľadí v ústrety tunajšie obecenstvo. — Osvietený pán biskup grécko katolícky dr. Ján Vályi, Mikuláša Csoma farára z Košíc vymenoval za radcu biskupskej sv. stolice. — Zsebefalva. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie, žiakovi Imrichovi Andreánszky, na prosbu jeho tútora ku pokračovaniu v gymaziálnych štúdiách už po tretí raz daroval 100 korún. Za túto veľkodušnosť pa-

tričný srdecne vzdáva vďaky štedrému dobrodincovi svojmu. — *Kajáta*. Tunají bývalý notár Štefan *Sárossy*, ktorý úradné penaze zpreneveril a aj viacej privátných ľudí oskodil a potom zutekal, dňa 16. januára lapený bol v Keszthelyu a dňa 18. odviezli ho do presovského žalára. — *Felsővizkőz* (Svidník). Jarmok, ktorý sa mal vydržiavať dňa 19. januára, s dovoľaním ministra obchodu preložený bol na 20. januára. — Gazdovské prednášky, stoličným gazdovským spolkom s podporou ministra orby usporiadané, vydržiavané boli dňa 19-ho januára v obci *Terebó*, 20-ho januára v *Porszáci*, 21-ho januára v *Reménye* a 23-ho januára v *Kükemező*.

Zamrzol. Z Varína (Várna, stolica trenčianska) sdeľujú, že tam dňa 18. januára našli jedného asi 50 ročného zobračka zamrznutého. Ponevác nemal pri sebe žiadnych písíem, nevedelo sa ustáliť, že jako sa nešťastník volá.

Krvavá rychtárska voľba. Voľba rychtára vo Vyšnom Kubíne tieto dni sa veľmi smutne skončila. — Jedna čiastka voličov kandidovala Edvarda Meškóva, druhá ale Georga Kubinyiho. Za rychtára bol vyvolený Kubinyi. Po voľbe prívrženci Kubinyiho napadli štyroch voličov z Meškóvej strany a dvoch z nich: Pavla Meškóva a Mäxa Meškóva nôžmi dopíchali. Bitke žandári urobili koniec.

Odmenení robotníci. Prešporská kupecká a priemyselná komora krajčírskoho tovaryša Pavla Štrbáňa staršieho v Turčianskom-svätom-Martine vyznačila 100 korunovou odmenou a listinou uznania zato, že od 20 rokov pracuje u jedného majstra. Vyznačenému robotníkovi odmenu odovzdalo miestne predstavenstvo. — Minister obchodu na predostretie baňsko-bystrickej kupeckej a priemyselnej komory, dvom robotníkom Baňsko-Bystrickej súkennej fabriky: Karolovi Koppovi a Alojzovi Székelyovi udelil po 100 korún odmeny.

Voľba. V svätomichalskom okrese (stolica turčianska) roku 1907. prevedená voľba výborníka do stoličného výboru bola zrušená a preto nová voľba previedla sa dňa 21. januára. Zvolený bol Karol Vladár 71 hlasmi proti Jánovi Obuchovi, ktorý dostal spolu len 48 hlasov.

Zabil ho kôň. V maštali stoličného domu v Trenčíne umiestnený kôň vojenského dôstojníka, 13. januára tak silne kopl do prs obecného honvéda Pavla Makovíniho, že tento naskutku zomrel. — Nešťastný vojak pochádzal z novohradskej stolice a bol ženatý. Pochovali ho 15. januára v Prešporke za vojenskej smútočnej parády.

Súbeh odmeny pre robotníkov. Minister obchodu na návrh prešporskej kupeckej a priemyselnej komory pre tých robotníkov, ktorí sa svojou dlhoročnou zdarnou pracovitosťou vyznačili, aj na rok 1909. povolil vyznačujúce listiny a 100 korunové odmeny. — Na tieto odmeny komora vypisuje teraz súbeh. Podmienky súbehu sú tie isté, ako minulé roky. Vyzývajú sa tedy zainteresovaní zamestnávateľia na uzemí prešporskej priemyselnej a kupeckej komory, aby najneskoršie do

konca mája 1909. udali menoslov tých svojich robotníkov, ktorých na tú odmenu za hodných považuju. — Takí zamestnávateľia, ktorí už aj minulé roky pomenovali svojich odmeny hodných robotníkov, nové predostretie nemusia podať, lebo komora predoslé predostretia drží v evidencii. Podmienky súbehu možno si obzerať u tajomníctva komory.

Vlci v chalupe. Z Beregszászu oznamujú: V chotáre obce Borkút má gazda Nikla Vološček malú chalupu, od ktorej najbližší sused býva v diaľke päť kilometrov. Vološček minulú stredu aj s manželkou odišiel do dediny a svoje dievky zavrel do chalupy. Keď sa vrátili, chalupu našli otvorenú, ale dievky nemohli nikde najst, len na dlážke videli krvavé stopy. Vo'ošček šiel deti hľadať s faklou, ale našiel už len ich porozhadzované hosti. Do chalupy totižto vnikly vlci a obidve dievky zožraly.

Kasáreň Franca Jozefa. Ministerpredseda dr. Alexander Wekerle upovedomil obecnstvo mesta Prešporku, že jeho veličenstvo kráľ dovolil, aby novú delostreleckú kasárňu, ktorú postavili s nákladom tri aj pol miliona korún, pomenovali kasárňov Franca Jozefa.

Nehoda robotníka. Z Turian (stolica turčianska) pišu, že robotník tamojšej parnej pily Peter Sinovecky, ktorý bol pri cirkuláre zamestnaný, počas práce dosiaľ z neobjasnenej príčiny siahol rukou do stroja, ktorý mu odrezal dva prsty na ľavej ruke.

Zošalel poštový radca. Z Prešporku sdeľujú, že poštový a telegrafičný radca Imrich Kálmán tieto dni zošalel a dovezli ho do štátneho špitála do oddelenia pre choromyseľných. Nešťastný človek za ministerského predsedníctva Kolomana Tiszu bol krajinským vyslancom, keď ale mandát utratil, vstúpil do štátnej služby a len minulé leto postúpil za radcu.

HOSPODARSTVO.

Hospodárske úvahy.

(Dokončenie.)

O spolkoch.

Našemu pospolitému ľudu treba pomáhať! Toto heslo verne nasleduje kresťanská ľudová strana. Ona je na pomoci ľudu nielen v politickom ohľade, kde za ľud v krajinskom sneme neustále pracuje, lež hľadí byť na pomoci aj v ohľade sociálnom, zvlášte hospodárskom, keď mu od zákonodarstva také hospodárske výhody vymáha, o ktorých prvej nikdy ani neslyšal. — Nadovšetko skrze spolky snaží sa kresťanská ľudová strana na pomoci byť pospolitému ľudu.

Návodom tejto jedinkej kresťanskej a katolíckej strany politickej, založené sú už aj nesčíselné kresťanské spolky. V hlavnom meste Budapešti sriadené je Stredisko všetkých kresťanských spolkov. Sídli vo vlastnom veľkolepom paláci *Budapešť, IX. okres Bakács-*

plac 1. č. V záležitostiach akéhokoľvek spolku treba sa vždy rovno na Stredisko kresťanských spolkov obrátiť. Dľa úpravy tohoto Strediska sú v krajine už v nesmierne veľkom počte založené kresťanské spolky potravné, úverkové, plodiny zceňujúce, mliečarne, spolky a kruhy čítacie a iného druhu.

Za cieľu primerané držíme ku koncu týchto hospodárskych úvah bližšie spomenúť ešte mliečarne, spolky totiž na odpredávanie mlieka. Tieto spolky jestvujú už aj u nás na veľa miestach a keď sú správne vedené, veľmi dobre sa vyplácajú. Prekvitajú zvlášte v mošonskej stolici. Ľudia tam v krátkom čase takrečeno zbohatli pomocou mliečarní. Jednotliví gazdovia majú krajší statok, ako ktoréhokoľvek pánstvo. Zeme, pokiaľ majú dosť hnoja, donášajú gazdom dobré úrody. Jejich domy sa len tak ligocú od čistoty. Maštale sú vybielené, tehlo dláždené a válovy z cementu. Ba aj hnojiska sú tehlo dláždené, aby hnojovka do zeme nevsiakla.

Pri tom i ten najchudobnejší gazda má stále niekoľko sto korún v úverkovom spolku. To všetko je ale len tak možné, lebo gazdovia majú dobrú lichvu, chovajú ju poriadne, majú mnoho hnoja, náležite hnojia role, hojná úroda im nechýbi, kravy im dávajú mnoho mlieka, ktoré dobre odpredajú v mliečarniach a bohatnú týmto spôsobom na vidomočí.

Nemei bohatnú u nás a aj vo veľkom Nemecku. skrze čo ale? Len pomocou spolkov. Treba teda spolky zakladať, už či potravné, či úverkové, či spolky plodiny zceňujúce a či mliečarne, alebo iného druhu. Máme však prísny pozor dávať na to, aby všetky tieto spolky previeval duch kresťanský. Kresťania a katolíci majú si len kresťanské spolky zakladať. Dajme sa teda do roboty! Zakladajme po všetkých stranách len kresťanské spolky! — Pomáhajme si sami a aj Pán Boh nám pomôže!

Zo Strediska kresťanských spolkov.

Krajinský organizátor kresťanských spolkov, Franc Dávid založil najnovšie nasledujúce kresťanské spolky:

Ujzentygyörgy a okolie. Kresťanský potravný a zceňujúci spolok. Predsedníčka: vdova Návay, rodená barónka Babarczy. Správca: barón Fridrich Schilling statkár. Dozorný výbor: Predseda: Béla Ács kasnár. Členovia: Teodor Töresváry farár, Rudolf Kerényi učiteľ, August Szöke učiteľ, Jozef Tatay, Alexander Hajdu, Julius Polyak, Michal Berta, Ján Kún, Jozef Szabó, Matej Palkó, Ondrej Nagy. — Pokladník: Alexandre Hajdu.

Nagylehota a okolie. Kresťanský potravný a zceňujúci spolok. Predseda: Ondrej Bobok. Členovia správy: Ján Baresin starší, Ján Gasparovits, Ján Gyurina ml. Dozorný výbor: predseda Štefan Hermann kaplán; členovia: Ján Schlachta učiteľ, Georg Czinezik, Jozef Beniczky, Pavel Hurtis, Valent Gasparovits, Valent Gyurina, Ján Kurtics, Jozef Michalovics, Ondrej Bobok,

Martin Reginács, Franc Vida, Mikuláš Baresina, Ondrej Gyurina. — Pokladník: Jozef Gyurina.

Umínez. Kresťanský potravný a zceňujúci spolok. Predseda: Emil Járosi učiteľ. Členovia správy: Michal Gastner, Štefan Kroisz, Jozef Gastner, Franc Wogleitner. Dozorný výbor: predseda Matias Múth; členovia: Michal Fandl, Michal Gange, Ján Klein, Matias Kroisz, Ján Klein II., Franc Reidner, Ján Klein III., Anton Grubes, Michal Rauchwarter, Martin Tschida, Georg Rauchwarter, Georg Frank, Ján Weghauser. Pokladník: Dávid Heider.

S prítomným úctive prosíme všetkých, čo kresťanské spolky akéhokoľvek druhu zakladajú zamýšľajú, aby v tejto záležitosti na dopisničke obrátili sa na krajinského organizátora kresťanských spolkov: Franca Dávida (*Budapešť, IX. okres. Bakács plac číslo 1.*), ktorý s úplným vysvetlením a radou každému ochotne a darmo poslúži.

DOPISY.

Z Veľkých Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte uverejniť týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kresťan»-e.

My ešte dovčulku nevieme pochopiť, ako sme prišli o naše dobré mnišky, čo sa tu vyše 20 rokov s našimi dieťkami trápily. Jejich predstavenstvo nám v jednom liste predložilo tie podmienky, pod ktorými nám mnišky tu chcelo nechať. My sme sa vtedy na mestskom dome sošli a to nielen školská stolica, lež aj mnoho iných prednejších katolíkov a prečítané nám podmienky s radosťou sme prijali. — Predsa nám ale mnišky preč vzali. Ako sme sa dozvedeli, stalo sa to preto, že pán farár predstavenstvu mnišiek ani jedno slovo neodpovedal na list, v ktorom nám podmienky sdelené boly.

Prečo ale pán farár nepísali predstavenstvu? A prečo sa za katolícku školu od toho času ani to najmenšie nestalo? Ba naopak! ešte nám aj ovodu zavreli. Prečo? Včul sme dostali miesto katolíckej ovodu štátnu a tam hneď s prvý deň prísne zakázali deťom, aby sa neopovážily s «Pochvalenom» vstúpiť do štátnej ovody, ako boly u mnišiek naučené. — Ako by tú štátnu ovodu z ničoho, alebo len z čistého ľufu vydržovali a nie z našich možno zaslužených haličov. Muselo sa to tak stať?

S kresťanským pozdravom

Topolčiansky rodič.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Vágbesztercze.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

Dňa 3. októbra minulého roku, založená bola u nás «Jednota Katolíckeho Ludu» a spočítala posiaľ 330 údov, z ktorých na Povážsku-Bystricu padne 180 a na obce do farnosti tejto patriace 150 údov. Naši národnári, jako pred založením Jednoty, tak potom, ba i po dnes nemôžu sa uspokojiť s tou myšlienkou, že Jednota — trebárs silou-mocou proti nej burili — kvitne a s pomocou Božou, pod účinkovaním včulajšieho horlivého pána kaplána Alexandra Rusz, istotne i kvitnúť bude a nás poučí, jako máme nasledovať Ježiša Krista v kostole, v bydlíšti našom, v dieľňach, na ulici, všade a v každom čase.

Vášie rozširovanie ale Jednoty hatí zkazonosný vplyv národnárskych členov tunajšieho «Katolíckeho Kruhu». Náš pán kaplán, dobre vediac, že «Katolícky Kruh» tunajší je opravdivé hniezdo národnárske, prinútený bol spolu i s členami Jednoty odvrátiť sa od tohoto kruhu. Toto trvalo do 8. decembra. V tento deň Katolícky Kruh na pamiatku 13-ročného jestvovania svojho, vydržoval mimoriadne shromaždenie. Z príležitosti tohoto shromaždenia, náš pán kaplán na žiadosť pod zástavu Jednoty patriacich členov Katolíckeho Kruhu, písobne zadal prosbu na shromaždenie o prijatie jeho osoby a 10 nových Jednotárov. Všetci boli prijatí, ba pán kaplán jednoducho bol požiadaný i za zápisníka kruhu. — Keď teda takto uznaný bol za úda kruhu, v mene všetkých Jednotárov žiadal, aby falšnými, sladkými článkami ku srdcu verných kresťanov približujúce sa noviny: «Slovenský Týždenník», «Ludové Noviny» a «Národné Noviny», jakožto jediné noviny Katolíckeho Kruhu, ztadiaľ vypúdené boly, miesto týchto ale, aby pre Katolícky Kruh objednané boly noviny v katolíckom duchu písané. Spomenul tiež, jestli i v budúcnosti národnársky duch má panovať v kruhu a národnári i na ďalej s nenávisťou sa budú chovať proti Jednote a jej členom, vtedy prinútený bude spolu s Jednotármí Katolícky Kruh celkom opustiť.

Sotva že vyriekol túto žiadosť, národnári dali sa do kriku, dvíhali päste, snáď aj do bitky by sa boli dali a ani počuť nechceli o vytvorení jejích novín, krom ktorých i tak žiadne iné noviny nechcejú do Kruhu pripustiť. Dali sa preto do pána predsedu, že dovolil proti jejích novinám vystúpiť a to bez všetkej príčiny, lebo pán predseda o tom návrhu vopred ani vedomosť nemal, no a na pána kaplána bolo zle nedobre. — Pre jejích divý krik pán predseda prinútený bol pretrhnúť shromaždenie, ktoré sa ani nedokončilo, lebo pán predseda pre nevzdelané chovanie sa národnárov zložil predsedníctvo, ktoré ale na žiadosť Jednotárov, ktorí ho svojou dôverou počtíť chceli, znovu prijal a na žiadosť jejích na 6. januára riadne ročné shromaždenie ustanovil, aby si kruh na 1909. rok predsedu, úradníkov a výbor vyvolil.

Pán dekan Pavel Pálffy 6. januára s celým úradom a výborom, dľa stanov zaľakoval, čo aj prijaté bolo. Po zaľakovaní žiadal pán predseda, aby si shromaždenie vyvollo predsedu, ktorý by viedol včulajšie zasadnutie. Ku vedeniu tohoto zasadnutia požiadaná bol bývalý pán predseda. V reči svojej porozumenie a pokoj odporúčal členom. Na to Mikuláš Ballon, národnársky podpredseda kruhu odporúčal pokoj a prosil členov, aby všetko, čo sa v minulosti stalo, zabudnuté bolo. Toto podanie pravej ruky zo stránky národnárov dobre padlo obrazeným členom a začali sa tou nádejou koiť, že národnári už ráz ustúpia a nebudú robiť rozopry medzi členami. — V tomto ale nezadlho sa sklámali Jednotári, lebo jako náhle voľba úradu a výboru prišla do reči, hneď priskočil ku pánu predsedovi jedon národnár, menom Jozef Miro a tajné hlasovanie odporúčal. Prečo? To on najlepšie by vedel povedať. Tento návrh bol odmrštený.

Druhý, o mnoho vážnejší národnár, Štefan Novohradsky zas žiadal aby len ten mal právo hlasovať, kto 4 koruny ročného poplatku zaplatil. Tento návrh tiež nebol prijatý, ponevác sa protiví stanovám kruhu; ba keď by to aj stanový dovolily, tiež by ho neboli prijali, ponevác členovia — mimo 5—6-tych — nie na jedon, lež na dva roky nemajú vyrovnané poplatky členovské.

Po odvrhnutí týchto návrhov vadili a dohadovali sa členovia: Ja som pán, ja tu mám právo, ja som starý úd, ty si neni údom atď.

Ponevác jako iné, tak i menoslov členov kruhu bol v tom najväčšom neporiadku, pán hlavný slúžny navrhol, aby shromaždenie splnomocnilo štyroch členov, ktorí by menoslov údov dali do poriadku a tých, ktorí sa ešte prihlásia, aby vzali do menoslova a dľa tohoto nového menoslova, aby sa previedla voľba 17. januára. Tento návrh bol prijatý a shromaždenie odročené bolo na 17. januára.

S hlbokou úctou a s kresťanským pozdravom

Jednotár.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny,
na pol roka 2 koruny,
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výš-udané predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Odkazy redakcie.

K. B. P. V odkazoch sme už upozornili, že sa tá vec nevzťahuje na otázocných pánov,

K. B. P. Lepšie urobíte, keď tie noviny nečítate.

F. K. K. List sme nedostali.

H. F. Zs. Vďačne, len sa usilujte. Vždy ale pozor na palce!

Kašľanie, bolenie prs, zašľajmovanie, nechuf k jedeniu, zachrípnutie, nočný pot, slabosť predznakmi a príčinou môžu byť choroby na pľúca; kto preto na tieto neduhy trpí, nech hneď si dá doniesť pôvodný *Órkény Lipového mäta syrup*, ktorý utišuje kašľanie, topí zašľajmovanie, zastavuje nočný pot, popravuje chuť k jedeniu zdvíha váhu tela, obľahčuje dýchanie, odstraňuje bezsnosť a prekaža vývin pľúcnej choroby. — Kto si na prábu malú flašku za 3 koruny, veľkú flašku za 5 korún objedná, nech list alebo poštovú poukážku adresuje na nás: «Apoštol» lekárň, Budapest, József-körút 64. Sklad 73.

Najlepší a najspoľahlivejší domáci prostriedok je opravdový: *Slaný vinový lieh sily*. To od každého slyšať, čo ho už raz proboval. Je to slaný vinový lieh, takého ideálneho zostavenia, ktorý všetci, čo si «Slaný vinový lieh sily» vyvolli za domáci prostriedok, s právom menovať môžu strážcom zdravia, nie len preto, že vplyvom jeho bez páru posilňuje teo, lež aj preto, že v nesmierne mnohých pádoch slúži k uľaveniu. «Slaný vinový lieh sily» po 30–40 halierov, vo fľaškách po 1. a 2 korúnach všade je k dostaniu. Poštou 10 malých fľašiek za 3 koruny pošleme dobierkou, alebo pri predbežnom zaslaní peňazí na Laboratorium: «Kosmos» Győr.

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 23. januara.

Úradne značené ceny za 100 kilogramov. *Pšenica* cisárska K 25.30 – 26.55, stolnobelehradska K 25.10 – 26.15, maďarska K 25.20 – 26.25, banátska K 25.25 – 26.50. — *Raž:* prvotriedna K 20.20 – 20.30, druhotriedna K 19.90 do 20.00. — *Jačmeň:* prvotriedny K 16.40 – 16.60, druhotriedny K 15.90 – 16.15. — *Proso:* K 13.75 – 14.00. — *Ovos:* prvotriedny K 17.35 – 17.60, druhotriedny K 17.05 do 17.35. — *Kukurica:* Kor. 13.75 – 13.95. — *Repica* 31.50 – 32.50 K.

Múka pšeničná:

	0	1	2	3	4	5	6
K	1960	1920	1880	1840	1800	1760	1680
		č.	7	7½	8		
		K	1600	1420	840		

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Drobné otruby: K 6.70, hrubé K 6.70.

Strova: Fazula obyčajná biela K 19.00 – 20.00, fazula strakavá K 12.50 – 13.50. — **Hrach:** nelúpaný, čistý K 26.00 – 28.00, lúpaný K 24.00 – 46.00. — **Šošovica:** čistá K 30.00 – 58.00. — **Konopné semä:** K 22.00 – 23.00. — **Mak:** K 50.00 – 51.00. — **Rasca** (kmín): Kor. 107.00 – 108.00. Všetko po 100 kilogr.

Sviňská masť: budapeštianska K 135.00 – 136.00, vidiecka K 000.00 – 000.00.

Slanina: mestská 4-kusová K 103.50 – 104.00, 3-kusová K 108.00 – 110.00. vidiecka K ———— za 100 kilogr.

Ďatelinové semä: Červená datelina K 135.00 – 145.00, lucerna jasnozorná K 124.00 – 136.00 za 100 kg.

Slivy: (z r. 1907.) bosenské (120 kusové) K 17.00 – 17.50, (z r. 1907.) srbské (120 kusové) K 16.75 – 17.25 po 50 kilogrammoch.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 37.00, fiumánsky White-Star (***) K 31.00 za 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 78.50 do 79.50, kockový K 80.50 – 81.50, žltý K 78.50 – 79.50 za 100 kilogr.

Spiritus: Rafinovaný odaný vo veľkom K 178.00 do 179.00. Denaturalizovaný, ku priemyselným účelom, jeden baril 50.00 – 51.50.

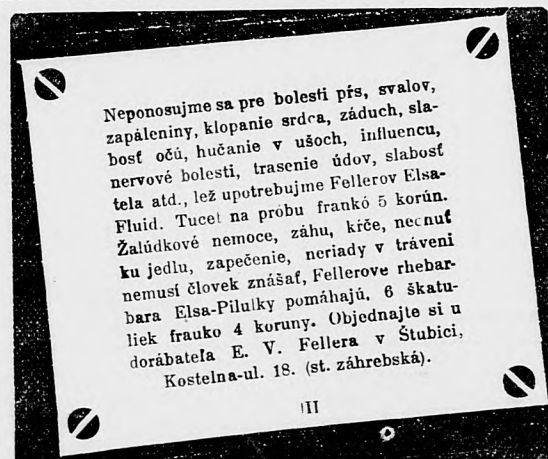
Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 5.30 – 5.40, žlté K 6.30 – 6.40 za 100 kilov.

Vajcia: prima uhorské K 144 – 150, od Tisy K 140 – 144, sedmohradske K 140 – 142 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy krmené K 1.40 – 1.52 kilogr.; kurence k smaženiu a k pečeniu K 1.80 – 3.20, sliepky na polievku K 3.60 – 4.40 za jeden pár.

Maslo: k čaju K 1.80 – 2.00, k vareniu K 1.40 – 1.50, syr 10 – 12 h., všetko v kilogrammoch vo veľkom.

Lekvár: srbský (z r. 1907.) K 20.75 – 21.75, bosenský (z r. 1907.) K 29.00 po 100 kilogr.

**Neváhajte, keď vás hlava
bolí lež potrebujete hneď**

Beretväs-pastilly

ktoré za desať minút zastavia najtuzsie
migrén-hlavýbolenie. — **Cena K 1.20.**
Lekárnu odporúčaný liek.

K dostaniu v každej lekarni!

Dorába Tomáš Beretväs, lekárnik Kispest. Pri 3 škatulkách zaslanka franko.

Lacné české perie.
5 kilo : nové
tmavé driapané
kor 9-60, lepsié
iz kor.
Biele mäkké,
jak páper 18
kor.— 24 kor
Biele ako snáh
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamenenie s
nazpät prijati je pod touti vynim-
kou dovolenéjstli sa poštové
útraty vynahradia. — Benedikt
Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta
Pilsen Cechy.)

Oznamy prijíma
administracia

KRESTĀN
BUDAPEST
Szentkirályi-ú. 28.

Rušeň!

!!! S 18 prvými značeniami !!!

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvielej Ludvika Kállai

elektrické benzinokomobil stroj s vmlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!!

Bez strojníka lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatinám.

Ludvika Kállai ktoré sa v našej vlasti najlepšie podávajú.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Slaný

vinový lieh sily

je najlepši liek domáci.

Upotrebenie jeho znamená silu a zdravie, bo bacilly ničiaci sila jeho prekáža napadnutie zdravia, podporuje srastanie sily nervov, zväčšuje schopnosť zdvorovania a tým spôsobom vplyva na udržanie zdravia, o zvláštnom pôsobení tohoto najlepšieho lieku domáceho pri upotrebeí zvonka a znútra svedčia početné pripisy uznania.

K dostaniu vsade vo fľaškách po 30, 40 halieroch, 1 a 2 korunách.

Poštou posielá 10 malých fľašiek za 3 koruny s poštovou dobierkou, alebo pri poprednom dupostani peňazi.

Laboratorium KOSMOS, Győr.

Do pozornosti každému

odporúčame, že kto kašle, je zachripnutý, zošlamovaný, nemá chuť k jedeniu, v noci sa potí, je slabý, alebo tieto neduhy pozoruje pri členoch svojej rodiny, nech da hned doniesť

ÖRKÉNY-ov lipového mädu sirop

a zahatí šireníe sa choroby

ÖRKÉNY-ov lipového mädu sirop,

dla mnohých listou uznania

prevyšuje všetky podobné prostriedky, utišuje kašlanie, zastavuje plúvačie krve, zvlášte rozpúšťa stojín napravuje chuť k jedeniu a prekáža nepríjemné potenie sa vnoci. — Vyznačenie zlatou medailou na anglickej výstave. Cena jednej fľašky na prábu 3 koruny, veľká fľaška 5 korún po voprednom zaslaní peňazi posielá dorahatí.

Örkény-ová „Apostol“ lekárneň

Budapest, József-körút 64. (S Klad 76.)

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé drapané 2 K, ľeďšie 2 K 40 h.; polbiele 2 K 80 h.; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snáh biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 8 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri oblednaní 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žitého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 116 cm. široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 58 cm. široký, naplnený novým, sivým, veľmi trvácim perim 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K. jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K.; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Vývoz s postovon lobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezodpovedné návrat peňazi. S. Benisch v Deschentz číslo 826. Böhmerwald. Cenniky franko zdorma.

Prečo sú

nešťastlivé tak mnohé manželstvá? Alebo: O Križných manželstvách. — Spisal A. Reviczky Missionár. Cena 20 halierov. K dostaniu u Lazaristov Budapest. IX. Gár-ú. 6.

Pri objednavkách

na naše ohlasy.

prosíme odvolávať

sa vždív na naš

časopis.

Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžernictvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý po pri výhodných podmienkach, o com vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V. kerület Géza-utca 2. szám) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody poluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osohu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľa pozbavia sa všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej sumne dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolené požičky ku parcellovaniu: 1. Pripadný diel podlžnosti spláca sa pozadné. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 orún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodovnerenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

Háčou Stephaneuma uč. spol. v Budapestu, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.